

LETO X.

V LJUBLJANI 5. DECEMBRA 1940

ŠTEV. 6

**SVETA MARIJA • MATI BOŽJA • DAJ MI OTROŠKO
SRCE • ČISTO IN PROZORNO KAKOR STUDENEC /
IZPROSI MI PREPROSTO SRCE • KI NE BO PREOB-
ČUTLJIVO V TRPLJENJU: SRCE VELIKODUŠNO
ZA ŽRTVE • NEŽNO IN SOČUTNO • ZVEŠTO IN
PLEMENITO • KI NE POZABI NOBENE DOBROTE •
KI NE IŠČE MAŠČEVANJA ZA ŽALITVE / NA-
PRAVI MOJE SRCE BLAGO IN PONIŽNO • LJU-
BEČE • NE DA BI ZAHTEVALO ODZIVA • VESELO •
DA NE POMENI ZA NIKOGAR NIČ IN ŽIVI SAMO
V SRCU TVOJEGA BOŽJEGA SINA • VELIKO SRCE •
KI GA NOBENA TEŽAVA NE POTRE • NOBENA
NEHVALEŽNOST NE ZAPRE • NOBENA BREZBRIŽ-
NOST NE UTRUDI • SRCE • KI GA RAZGIBLJE SAMO
ENA MISEL: MISEL NA SLAVO JEZUSA KRISTUSA •
IN KI JE RANJENO OD NJEGOVE LJUBEZNI
TAKO • DA SE MU BO RANA ZACELILA ŠELE V
NEBESIH / AMEN**

P. L. DE GRANDMAISON

Marijina kongregacija in družba Jezusova

27. septembra letošnjega leta je preteklo 400 let, odkar je papež Pavel III. potrdil novi red Družbe Jezusove. Ob tej priliki je prav, da se v glasilo Marijinih kongregacij spomnimo, da so kongregacije izšle prav iz Družbe Jezusove. Jezuiti so ustanovili prve Marijine kongregacije. Od Družbe Jezusove so kongregacije podedovale svoja pravila, svojega duha in svojo ljubezen do Jezusa in Marije, do Cerkve in duš. Ne bomo rekli nič preveč, če trdimo, da so Marijine kongregacije živ posnetek Družbe Jezusove. Družba Jezusova v malem. Kljub tej sorodnosti pa Marijine kongregacije niso tretji red Družbe Jezusove in so od le-te popolnoma neodvisne (razen onih, ki so ustanovljene v hišah in cerkvah jezuitskega reda). Če hočejo seveda biti deležne duhovnih milosti in privilegijev, se morajo pridružiti Prvoprvi v Rimu, ki jo zdaj vodijo jezuiti, kar pa njihove neodvisnosti v ničemer ne omejuje.

Kako je sploh prišlo do ustanovitve prve Marijine kongregacije?

Leta 1563. je poučeval na jezuitski gimnaziji v Rimu (na rimskem kolegiju) mladi flamski pater Ivan Leunis. Svoje učence je zelo ljubil. Ko jih je videl, kako so dobri, verni in pošteni, mu je večkrat stisnila srce skrb: »Ali pa bodo tako nedolžni tudi zmeraj ostali?« — Z izkušenim pogledom je zrl v bodočnost in videl najrazličnejše nevarnosti, ki so čakale mlade fante v življenju. Poznal je več mladih ljudi, ki so nekoč kot dečki bili naravnost vzorni, a so se pozneje vdali grehom in propadli. Podobni so se mu zdeli ladji, ki naložena z bogatim tovorom odpluje veselo ven na visoko morje, pa nenadoma zadene ob čeri in se potopi. Ali naj se isto zgodi tudi njegovim študentom? Nikdar! Njegovi ljubljenci morajo biti in ostati srečni na zemlji in v večnosti, postati morajo veliki možje in svetniki. Toda kaj naj v ta namen stori? Kako bo mlade ljudi ohranil dobre in plemenite?

Pater Leunis je premišljeval in molil. In bolj ko je premišljeval, vedno bolj jasno mu je bilo, da jih mora izročiti v varstvo Devici Mariji. Marija je sama vzgojila najboljšega Sina, ona ve najbolje, koliko je vredna človeška duša, ona bo tudi najboljše vedela, kako je treba voditi in vzgajati mlade ljudi za Boga in večno življenje. Razen tega je Marija tudi Srednica vseh milosti. Zato je pater Leunis začel svoje dečke po pouku zbirati pred Marijino podobo, govoril jim je o Mariji, deviški Materi božji in njenih velikih krepostih, z njimi molil in jih posvetil Materi božji. In študentje so obljubili, da hočejo Mariji zvesti ostati vse življenje in jo z ljubeznijo posnemati. Mlada družbica se je imenovala: »Kongregacija preblažene Device«.

To je bilo leta 1563. Naslednjega leta je pater dal družbi pravila in sestavil se je tudi prvi odbor. Mariji je podjetje bilo všeč in ga je podprla s svojim blagoslovom. Pod Marijinim praporom zbrana mlada četa je kmalu zaslovela po vsem mestu zaradi svoje pobožnosti, marljivosti in vzornega vedenja. Glas je prišel tudi do ušes papeža Gregorija XIII. Z veseljem je slišal praviti o čudovitih uspehih, ki jih rodi med mladino Marijina kongregacija. Zato jo je slovesno potrdil in obdaroval z duhovnimi milostmi. In kongregacija je nastopila svojo lepo in veličastno pot, ki jo hodi že skoraj 400 let, v čast božjo, zveličanje duš in blagor sv. Cerkve.

Kdor je res prijatelj »Naše zvezde«, jo prebere vso!

Murillo, Brezmadežna

In devici je bilo ime Marija, kar pomeni morska zvezda. Ona je tista najsvetejša in najodličnejša zvezda, katere žarki svetijo na ves svet. Če se dvigajo viharji preizkušenj v tvojem srcu, ozri se na zvezdo in pokliči Marijo! Če boš njo prosil, bo varna tvoja pot. Sveti Bernard.

Ko je pa prišla polnost časov, je poslal Bog svojega Sina, rojenega iz žene, podvrženega postavi, da bi odkupil tiste, ki so bili pod postavo, da bi tako prejeli posinovljenje. Gal 4, 4.

Kulturni pomen dogme o brezmadežnem spočetju

V naši dobi je kakor še nikdar poprej široko zavladal naturalizem. Oglejmo si bliže to veliko zablodo človeštva! Naturalizem taji vse nadnaravno, saj ima od tod celo ime. Naturalizem torej taji, da bi bil človek v prvobitnosti res dober, a da je z izvirnim grehom prišlo na človeštvo zlo in gorje. Naturalizem dosledno taji, da bi bilo človeštvu potrebno odrešenje, da bi mu bila potrebna milost. Naturalizem taji vse, kar presega prirodne sile, vse notranje nevidno delovanje Duha po milosti, vse vidno delovanje božje moči po čudežih. Naturalizem taji vrednost vsega, kar presega živalske instinkte: ne more obrazložiti pravice in dolžnosti, ne pomena krepostnega življenja, ne smisla žrtve in odpovedi. Nadčlovek, ki gazi v blato vse to, kar so kdaj imenovali dobro, krepkostno, lepo, vse to, kar so imenovali pravico in dolžnost, pravičnost in ljubezen, ta nadčlovek je le logični stvor naturalizma. Da pa ta logika sega vse bolj v življenje in ustvarja v poedincih in družbi bolj in bolj tip nadčloveka, kdo tega ne vidi, če ni slep?

Zoper naturalizem mora vstati vera v nadnaravno! In glejte čudo! Prav tedaj, sredi preteklega veka, ko se je zdelo, da bo naturalizem slavil vse-splošno zmagovalje, prav tedaj se je pokazalo na nebu znamenje, ki strinja v sebi v prečudni harmoniji vero v nadnaravno. Dogma brezmadežnega spočetja je dogma zoper največjo herezijo naše dobe, zoper naturalizem! Kdor izpove dogmo o brezmadežnem spočetju, izpove vero o izvirnem grehu, o potrebi odrešenja, o Kristusu-Odrešeniku, o čudežnem delovanju božjega Duha. Le ena je bila spočeta brez greha, milosti polna, po skrivnostnem delovanju božjega Duha, odrešena v najvišji popolnosti od Kristusa-Odrešenika. Le ena — Mati božja! A ona je vzor, ona je ideal, ki ga človeštvo sicer ne more doseči, a ki se mu mora neprestano bližati. Človeštvo ječi v izvirnem grehu, a po Kristusu-Odrešeniku in po močnem delovanju božjega Duha se lahko osvobodi greha in lahko premaga bolj in bolj tudi tisto onemoglost, tisto brezupno slabost, ki je nujna posledica usodnega prvega greha!

Iz dogme o brezmadežnem spočetju mora zajemati človeštvo to, kar mu je najbolj potrebno, ponižnost. Naturalizem je zrastel iz neizmerne ošabnosti človeškega duha, ki meni, da more vse, vse premeriti, vse doseči, da ne potrebuje nikogar in ničesar. Ta napuh je zadelo kruto maščevanje. Človeštvo, ustvarjeno za najvišje, se plazi po zemlji in išče v mrtvi materiji nasičenja in utehe! A zajemati more človeštvo iz te dogme tudi veliko upanje. In česa je zopet v dobi mračnega pesimizma in brezupnega skepticizma človeštvo bolj potrebno kakor upanja? upanja v odrešenje? upanja v Kristusa-Odrešenika? In zajemati more končno človeštvo iz dogme brezmadežnega spočetja veliko moč. Dogme niso prazni simboli, dogme so življenje in moč. Tudi dogma brezmadežnega spočetja je življenje in moč! Mati božja, brez madeža spočeta, je dana človeštvu ne le za ideal, za vzor, dana mu je kot mati, mati upanja, mati usmiljenja, kot močna Devica, ki je strla kači glavo in ki stopa pred človeštvom kot zmagovalka satanizma in kot oznanjevalka miru, sreče in blaženstva! —

To je kulturni pomen dogme o brezmadežnem spočetju. Vnanja kultura brez notranje kulture dnha in srca, kultura brez religioznosti, brez moralnosti, brez počel dolžnosti in ljubezni je prazna kultura, ki ne more nikdar dati človeštvu zadovoljstva in sreče. Od tod poleg vse kulture v

moderni družbi velika beda! A za pravo kulturo je treba v sedanjem stanju, po grehu, kakor priča tudi žalostna zgodovina poganskih narodov, nadnaravnih prvin, nadnaravnih semen in kali, nadnaravnih moči! Treba je odrešenja, treba je razodetja, treba je milosti, treba je Kristusa in Cerkve, skratka: treba je vere v nadnaravno! Prelep izraz, prelep simbol in živa zavest te vere v nadnaravno pa leži prav v dogmi o Brezmadežni.

Cerkev imenuje Mater božjo tako lepo in resnično uničevalko herezij. Bog daj, da bi uničila Brezmadežna tudi najpogubnejšo herezijo naše dobe, naturalizem! — (Izbrani spisi IV.)

P. Krizostom

Moje strune Brezmadežni

*Čudovite nežne strune
v prsih mi zvenijo.
Pesem pojejo veselo
in pozdravljajo Marijo.*

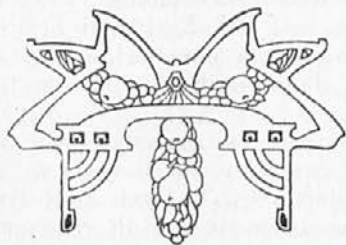
*To so tiste strune,
ki samo duhovi jih poznajo:
ko zaslutijo srca tišino,
pesem rajsko zaigrajo.*

*Kadar v tihi celici samevam,
priplazijo se z lahnimi koraki
v skrivnost dobrote potopljeni
in z mehko lučjo posrebrjeni.
Tanke prste zapleto mi v strune,
da mogočno zadonijo.
Pa naj brenkajo kar koli —
le o Materi nebeški govorijo.
K njej se doigajo,
njo pozdravljajo,
k njej proseče hrepenijo.*

*V tistih hipih Tebe zrem pred sabo
v svilnat plašč zavito,
s krono biserno na glavi,
v rokah z rožo čudovito.*

*»O Marija, o Marija,
moja dobra Mati!
to je vsa molitev moja
v taki uri zlati.*

*V taki uri zlati,
ko v prsih strune mi zvonijo,
ves sem srečen, ker sem sam
z brezmadežno gospo Marijo.*

Zares si srečna, sveta Devica Marija, in vse hvale najbolj vredna. Saj je iz tebe izšlo sonce pravice, Kristus, naš Bog. Iz brevirja.

Cena mladosti

Nikdar ne pozabi, da dragocene ure mladosti minejo kakor cvetka. Izkoristi jih! Neki pesnik pravi: »Živi še tako dolgo, najdaljših je tvojih prvih dvajset let.« Slaven mož je ležal na smrtni postelji. Eden prijatelj ga je vprašal, če mu more še kaj storiti. »Daj mi leta moje mladosti,« je odgovoril ubožec.

Mladost je življenje pomlad in upanje. Vse, kar lepega veš povedati o pomladi, velja za tvoja mlada leta. Toda tvoja mladost je še nekaj lepšega. Mladost je doba obljub, upanja in velikih misli. Ludviku XV. je dejala dvorna dama, da je bil na dan kronanja »lep kakor upanje«.

Bodi vesel te čudovite dobe svojega življenja. Postavi si ideale visoko, saj imaš v mladosti vse tiste sveže moči in živo zaupanje, ki ga potrebuješ za njihovo uresničenje. Zato naj te od resnega dela v tej dobi nič ne odvrne. Od nje je odvisno vse poznejše življenje.

V mladosti imaš na razpolago pot lenobe in mladostne gnilobe ali pot resnega stremjenja in izpopolnjevanja. Če si izbereš prvo, bo mladost res cvetela, toda samo to. O sadovih ne bo sledu. Rimski pesnik Horacij je pisal v svoji mladosti: »S skrbjo iščem to, kar je lepo in resnično. Svoja najlepša leta posvečam temu delu. Ali ni to moja dolžnost, če hočem pozneje človeštvu kaj dajati?«

»Koliko mladih ljudi,« toži znani voditelj mladine Sertillanges, »si domišlja, da raste v resne delavce, pa v resnici zapravlja čas, mlade moči in svoje ideale. Ali sploh nič ne delajo, ali pa delajo slabo, saj niti ne vedo, kaj prav za prav hočejo in po kateri poti naj gredo.«

V mladosti najlaže razviješ svoje zmožnosti in se navadiš duševno delati. Prvo pravilo ti bodi, da moraš svoje zmožnosti neprestano vaditi in nobene pustiti zarjaveti. Nič posebnega ni treba v ta namen. Izvršuj točno različne dolžnosti, saj ti razni predmeti v šoli in še posebna zanimanja doma dajo dovolj hrane za domišljijo in za razum.

Če boš resno delal, se boš navadil biti pozoren. Zbranost ni lahka stvar za mladega človeka, posebno če je brez ideala. Naučil se boš dobro opazovati in si na podlagi tega delati pravilne sodbe. Postati moraš mož globokih misli, ki sebe dobro pozna in ne plava niti glede znanja niti glede življenja samo na površju. S tem boš tudi prišel do tega, da boš imel v oblasti fantazijo. V mladosti že se moraš navaditi na trezno in modro sodbo. Pusti vsako nepremišljeno in prehitro sodbo in ravnanje. Prav delaven boš pozneje samo v tem primeru, če si že v mladosti znal biti pri delu točen in vztrajen. Dobre navade so silnega pomena za človeško življenje. Rousseau se bistveno moti, ko uči, da je najbolje vzgojen tisti, ki se ni ničesar navadil.

Mladost ti najbolj pomaga k hitremu vsestranskemu napredku. Prva gradilca zrakoplovov, brata Montgolfier, sta si vzela za življenjsko geslo besede: Dvigati se hočeva vedno više. To bodi tudi tvoje geslo. Nič ni lepšega kakor mlad človek, ki se dviga na snežne vrhove, da tam zasadi svojo neomadeževano zastavo!

Vse te vabi k napredku. Kristus ti kliče: Bodi popoln, kakor je moj Oče v nebesih. Napredek je zakon življenja. Vsaka najmanjša cvetka mu je podrejena. Toda začeti moraš takoj! Ali res misliš, da boš mogel kdaj nadomestiti zapravljen leta? Glej z zaupanjem in jasno

v svetle cilje! Zvablja naj te samo lepota, dobrota in resnica. Blagor mlademu človeku, ki ga razjeda sveži ogenj idealizma in gre v tem navdušenju vedno više. Malo mu je mar, kaj govore in delajo drugi okrog njega. Srečal bo dvomljivce, ki se bodo usedli ob potu in skomigovali z rameni, češ, kaj pa je resnica ali pravica, kaj je lepota. Ne brigaj se zanje in pojdi naprej! Naletel boš na ljudi, ki »znajo živeti«, saj jim je samo za denar in zabavo, in bodo tudi tebe hoteli ustaviti. Ne oziraj se nanje in pojdi v svojem mladem ognju naprej. Vate se bodo zaleteli materialisti, ki jim je samo do nizkega uživanja. Kolikor študirajo, delajo samo zato, da bi prišli do zlatih jasli. Beži naprej pred njimi! Dohitel boš take, ki so prehitro zadovoljni s seboj. Imeli te bodo za pretiranega, če boš hotel vedno više, toda ne pusti si ugasiti mladostnega ognja od njih, saj nikoli ne bo iz njih nič posebnega. Ob poti se boš ustrašil morda tudi blaziranih mladih ljudi. Ko jim boš govoril o svojih ciljih, se ti bodo pomilovalno posmehovali in te bodo imeli za naivneža, ki ne ve, kaj je življenje. Oni pač vedo zanje, toda samo za umazano. Pojdi dalje in se pri njih ne mudi! Skušali te bodo oplašiti taki, ki so na svoji poti doživeli male nesreče in se dali oplašiti. Tudi tebi bodo slikali nevarnosti z lepimi besedami. Ne poslušaj, ampak pojdi naprej proti vrhovom.

Svojemu delu se posveti z navdušenjem in uveljavljaj talente, ki ti jih je Bog dal. Začni takoj in vztrajaj! Wirth je rekel mladim ljudem: »Vaša življenjska pot gre mimo rtiča Dobre nade med najhujšim viharjem. Če boste znali biti dovolj močni, vam napovem, da boste to preskušnjo lepo prestali in bo vaša ladja zaplavalala v sinje širine Tihega morja.«

Talenti so se pokazali zgodaj in duševni velikani so jih izrabili zgodaj. Mozart je v starosti štirih let že igral samostojno na klavir. Ko jih je imel 12, je sestavil prvo opero. Ko je bil star 14 let, so predvajali njegovega »Mitridata« štirinajstkrat zaporedoma. Haydn je uglasbil prvo mašo pri trinajstih letih, Saint Saens je komponiral že med tretjim in petim letom.

Bossuet je že v zelo mladih letih poznal vse sveto pismo, matematik Bertrand se je naučil brati, ko je bil star štiri leta in z osmimi leti je že prestavljal iz latinščine. Znani egiptolog Champollion je v svojem dvanajstem letu prestopal pred državno komisijo tako sijajen izpit iz raznih jezikov, da so ga naprej študirali na državne stroške. V svojih gimnazijskih letih se je naučil vseh vzhodnih jezikov in se tako pripravil na veliko odkritje hieroglifov. Ampère je z enajstim leti znal algebro in njeno uporabo v geometriji. V starosti 18 let je študiral do takrat najtežjo knjigo Laplaceovo »Mehaniko nebesa« in je vse njene račune popravil.

Pisatelj Paul Bourget je priznal, da je že v prvih mladih letih strastno pisal. »Število pesmic, povesti in spominov, ki sem jih spisal med šestim in desetim letom, je skoraj neprecenljivo.«

To so zmogli ti mladi, ki so zgodaj našli svojo pot in talentov niso zakopali. Kolikor ti je dano, pojdi za njimi.

Le pogumno zaupaj v sebe. Najprej se seveda moraš dobro poznati. Sebe premišluj, daj pa si svetovati in se voditi od tistih, ki te poznajo. Zaupaj vase z veseljem, vendar se ne prevzemi. O skromnosti piše mladim René Bazin: »Skromen je tisti, ki ve, da je nadarjen in močan, toda ve tudi, da bo o tem dajal račun. Na svetu smo kakor svetle zvezdice, ki bežijo hitro, toda so odgovorne za svojo svetlobo. To pa naj ti ne vzame poguma, saj tudi majhna bitja zelo veliko zmorejo in prilik za to bo dovolj.«

Če takoj ne uspeš, ne zdvomi o sebi. Ti mali neuspehi naj poudvojijo tvoja prizadevanja. Mnogo je takih, ki so prav zaradi malih neuspehov pozneje zelo uspehi.

Vendar pa se ne prevzemi v svoji mladosti in ne sodi z viška ljudi in stvari. Ne dvigaj se nad tiste, ki so pod teboj; rajši se dvigaj k tistim, ki so nad teboj! Nikdar si v svoji žarni mladosti ne daj vzeti poguma in ne postani malodušen in pesimist. Pesimizem vpliva kakor uničujoča slana za cvetlice. »Človek je tako čuden,« pravi Pascal, »da če mu kdo reče, da nič ne zmore, res misli, da nič ne zmore.« Ne daj se oplasiti od ničesar, ampak pogumno naprej!

Dobro porabi sredstva, ki so ti na razpolago v mladosti. Daj se poučiti od velikih zgledov. Pomisli, vsega imaš na razpolago. Čas je tvoj zaveznik. V starosti ga ne bo več. Učitelje in vzgojitelje imaš, ki te hočejo voditi. Poslušaj jih in daj se poučiti. Vprašuj jih! Ne bodi kakor tisti mladeniči, ki hočejo vse več vedeti, vse kritizirajo, šele takrat je kaj dobro, kadar oni odobrijo, itd. Ne hodi za njimi! Učljivost je znak velike duševne sile. Pojdi za zgledi! Emerson je dejal, da nam veliki ljudje predstavljajo ideje in dela. Temistokles ni mogel spati, ko je mislil na Miltiadove zmage. Corneillovi junaki so dobili mnogo posnemovalcev. Pasteurjev zgled je dal mnogo mladih znanstvenikov. Napoleonova slava je rodila velikane.

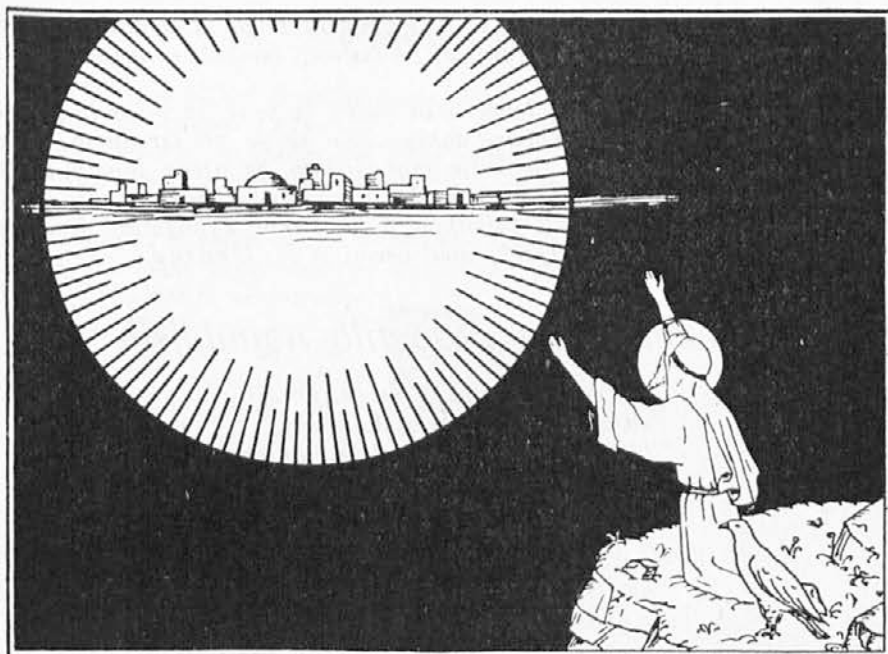
Ne pozabi nikdar, da bo vse poznejše tvoje življenje odmev tvoje mladosti. Kamor drevo pade, tam obleži. Dajati boš moral odgovor za svoje zmožnosti in svoj čas.

Čuvajte svojo čistost

Papež Pij XII. govori dekletom.

Cerkveno perilo, oltarni prt, vsa ta fina ročna dela so prišla snežnobela in neomadeževana iz vaših rok. Čista in bela se bodo uporabljala pri svetih skrivnostih, katerim se ne sme približati nič nečistega. Glejte oltar in tabernakelj; oltar je pokrit s snežnobelim prtom, tabernakelj pa zagrnjen s pajčolanom. Ve, ki ste tako bogato okrasile oltar in Gospodovo bivališče, ne pozabite nikoli, da tudi v vas prebiva Bog s svojo milostjo. Prav zato je ne samo vaša duša, ampak tudi vaše telo svetišče. Sv. Pavel je pisal Korinčanom: »Ne veste li, da so vaša telesa udje Kristusovi? ... Ali pa ne veste, da je vaše telo tempelj sv. Duha, ki je v vas in da ga imate od Boga in niste svoji?« (Kor 6, 15—19.) Zaveš božjega bivanja v nas, včlanjenje Kristusa, je rodila tekom stoletij med narodi, ki so bili poslušni evangeliju, sveto spoštovanje do telesa, ki se izraža v neki usmerjenosti vedenja, občevanja in govorjenja: to je sramežljivost. Sv. apostol Pavel je že v prvih početkih krščanstva zahteval, naj ženske prihajajo pokrite k svetim obredom. Pisal je Korinčanom: »Jeli spodobno, da bi žena razoglavala Boga molila? ... Če si žena pusti dolge lase, ji je v čast, kajti lasje so ji dani za ogrinjalo.« (Kor 11, 13—15.)

Vaš program je boj za čistost, fisto čistost, katere varuh je sramežljivost. Kakor narava daje vsakemu bitju nagon, da brani svoje življenje in vse svoje ude, tako tudi vest in milost, ki ne uničita, ampak izpopolnjujeta naravo, dajeta duši nekaj čut, ki jo opozarja na nevarnosti, katere groze njeni čistosti. Ta čut je še prav posebno razvit pri krščanskih dekletih. V življenju sv. Perpetue čitamo, da je mučenica, ko jo je v amfiteatru v Kartagini divja krava vrgla v zrak in si je pri padcu v areno raztrgala tuniko, takoj popravila obleko, ne da bi se zmenila za bolečine.

Vse človeštvo v adventnem razpoloženju hrepeni po redu in miru božjega kraljestva. Prišlo bo z ljubeznivim kraljevanjem Jezusa Kristusa. Človeštvo pa mora že prej izpolniti zahteve iz spokorne pridige Janeza Krstnika: Pripravite pot Gospodu! Vsaka dolina naj se poviša in vsak hrib naj se poniža. Kar je krivo, bodi ravno in kar je hrapavo, bodi gladka pot...

Moda in sramežljivost bi morali biti združeni kakor sestre (moda, modestia, modus). A žal sramežljivost ni več moderna! Kakor se nekateri ljudje, ki so izgubili razum in ne čutijo več nagona za samoohranitev niti ne vedo za nevarnosti, vržejo v ogenj ali vodo, tako mnoga dekleta in žene pozabljajo iz ničemurnosti na krščansko sramežljivost ter gredo v nevarnosti, kjer se njihova čistost pogubi. Moda tako nasilno vlada nad njimi, da se zdi, da sploh ne vedo več, kaj je spodobno. Ne poznajo več nevarnosti, izgubile so čut sramežljivosti. Naloga vašega apostolata je, da v teh nesrečnicah zopet zbudite zavest dolžnosti. Vaša blagost bodi znana vsem ljudem (Fil 4, 5).

Vaš prvi apostolat bodi dober zgled. Vaše voditeljice naj vas naučijo, da boste, preden oblečete kakšno obleko, vprašale svojo vest, kako jo sodi Jezus Kristus. Preden sprejmete kakšno vabilo, vprašajte se, če bi vas vaš angel varuh mogel spremljati, ne da bi si pokril obraz s perutmi. Voditeljice vam bodo povedale, katerih predstav, veselic in kopališč se morate izogibati. Pokazale vam bodo, kako more biti dekle izobraženo, moderno, elegantno, ljubiteljica športa, ne da bi se uklonila vsem grdobijam nespodobne mode; kako more njen obraz, kakor njena duša, ki ne pozna nobenega umetničenja, biti odkrit in lep. Mi pa vam v obrambo vaše čistosti priporočamo predvsem molitev, posebno pobožnost do Jezusa v presv. Eucharistiji in do prečiste Device, kateri ste posvečene.

V Eucharistiji najdete Boga, ki je čistost sama, ker je neskončno popoln. Kadar se vam daje v sv. obhajilu, očiščuje vašo dušo in njene sposobnosti.

vaše telo in njegove čute. Čimbolj se kdo približa Bogu in se združi z njim, toliko bolj postane čist. Čimbolj hrepeni po čistosti, tembolj se približuje najčistejšemu Bitju.

Ko se je Beseda hotela učlovečiti in roditi iz žene, se je ozrla na najpopolnejše človeško bitje: deviško deklico. Ko se je po izrednem čudežu njenemu devištvu pridružilo še božje materinstvo, je njena lepota postala tako vzvišena, da so se umetniki, pesniki in svetniki zaman trudili, da bi posneli njeno sliko. Pobožnost vernikov jo je kakor z bogatim diademom obdala z nešteti imeni. Najljubše med vsemi ji je: *Devica*.

L. Žabkar *Brezmadežni posvetilo najmlajših*

Mariji klanjamo se mi, najmlajši:
mladosti čiste biseri slovenski,
Brezmadežne otroci, vitezi, sinovi,
družine naše, z nami naši še domovi.

Brez Matere smo vsi nemirni,
duše so brez Jezusa
vse trudne v svetu zdaj,
v vodstvo roke nam, Brezmadežna, podaj!

Le Ti, najlepša Mati,
spet moraš v vrste naše priti,
na sredi mrzlega sveta
nam Sina moreš spet vrniti.

Da bi zapladal, o Brezmadežna,
v mislih, željah slednjega srca
spet dobri Bog iz daljnih dalj,
Tvoj Sin, naš Jezus Kristus Kralj!

Dokument

Važna papeževa beseda o kongregaciji

Papež Pij XII. je za 400 letni jubilej Družbe Jezusove poslal njenemu vrhovnemu predstojniku Vl. Ledóchowskemu apostolsko pismo, datirano z dne 6. julija 1940, kjer pravi o Marijinih kongregacijah dobesedno takole:

»Cui quidem educationi validum praebent adiumentum illiae pietatis et christiani apostolatus polaestrae, quae Sodalitatis Marianae audiunt, et quas Christi Ecclesia quasi selectas auxiliares copias, in pacificam aciem sub Mariae Virginis vexillo ordinatas, semper praesto habet.« (AAS 1940, 294.)

Prosto slovensko povedano bi se reklo:

»Vzgoji nudijo krepko oporo one šole pobožnosti in krščanskega apostolata, ki se imenujejo Marijine družbe, in ki jih urejene v miroljubno bojno vrsto pod praporom Device Marije ima Kristusova Cerkev kot izbrane pomožne čete vselej na razpolago.«

Papež pravi torej o Marijinih kongregacijah, da so: 1. krepka opora vzgoje, 2. šola pobožnosti, 3. šola krščanskega apostolata, 4. izbrane pomožne čete sv. Cerkve.

Pričevanje

»Bil je človek, od Boga poslan... da bi pričeval o Luči... da bi vsi po njem vero sprejeli.« (Jan 1.)

Tudi danes so še ljudje, od Boga poslani, da bi pričevali o Luči, da bi bili nosilci Luči. »Kristus je Luč, mi pa smo svetilke.« je zapisal nekdo.

Bog je v nekem smislu odvisen od tebe. Namreč od tvojega zgleda. Njega zastopaš v zboru svojih tovarišev, ki stoje daleč od Luči — Kristusa. Ali veš, da bodo tako sodili o krščanstvu in pobožnosti, kakor sodijo o tebi? ... Ti si zanje uresničenje krščanstva, razodetje Boga in Cerkve. Saj ne bero več drugega evangelija kot tistega, ki ga ti pred njimi živiš. Pred vrati, ki drže h Kristusu, stojiš — ali kot stražilo, ki odganja, ali kot svetilnik, ki vabi in kliče. Mar misliš na to, da moreš s svojim zgledom mnogim odpreti ta vrata, ali pa jih zakleniti tako, da ne bodo nikdar več poskušali odpreti jih?...

Takole nekako se vprašujejo:

Ali je N. N., ki se šteje za to in to, boljši kot drugi, boljši kot mi?

Ali ga je prijateljstvo s Kristusom izoblikovalo v plemenitega človeka?

Ali ima vera kaj vpliva na njegovo vsakdanje življenje —

v šoli, doma, na cesti? Ali je pošten, iskren, čist, resnicoljuben?

Ali kaj zna sebe pozabiti in se žrtvovati za druge, za skupnost — ko hodi morda vsak dan k maši, ki je visoka šola žrtvovanja?...

Ali se v njem kaj čuti duh tistega, ki pravi, da ga prejema v obhajilu? Duh dobrote, prizanesljivosti, predvsem duh ljubezni?...

Ali mu je delo, življenje, dobro ime bližnjega sveto — ko pravi, da mu je Bog tako svet? To dekle — kongreganistka itd. — ali drži kaj nase?

Ali čutiš ob srečanju z njo, da Kristus v nji živi, da je Njegov nauk vodilo njenih del? Ali je na njenem čelu, v njenih očeh kaj božjega leska, kaj dostojanstva Kristusa in Njegove Matere?...

Tako se vprašujejo in te s kritičnim očesom opazujejo.

Šele če bodo videli, da si pošten, vester, zanesljiv v vsakem oziru, bodo začutili spoštovanje pred teboj in pred Cerkvijo in pred Bogom. Šele če bodo videli, da te tvoja vera, molitev, zakramenti, kongregacija, KA itd. dela dobrohotnega, tovariškega, pogumnega in močnega, da si nepristranski in pravičen — šele tedaj se bodo zdrznili in si zanesljivo priznali: »Če bi bili vsi kakor ta... potem bi pa šlo!«...

Jezuitska kongregacija na izletu

Ali ste pri vas doma že naročili sliko najlepše slovenske Marije — Marije Pomagaj z Brezij?

(Izbrani odstavki iz pridige 18. novembra 1838.)

Ljudje proti veri vedno na ta način dokazujejo, da vera za ta svet ni potrebna in da zato nima velikega pomena. Da se nadležnih obveznosti, ki jih vera nalaga, otresejo, govorijo ljudje lahkomišelnost in včasih celo zaničljivo, da je najboljša vera v tem, da se dolžnosti na tem svetu izpopolnjujejo. To, pravijo, da je najboljša služba božja. Z drugimi besedami, da je lov za denarjem, ugledom ali oblastjo in zadovoljitev samega sebe isto, kot izvrševati svojo dolžnost. Mnogi trdijo, da je njihova dolžnost v tem, da si denar pridobivajo in družino množijo. Vojak meni, da je njegova vera v tem, da se za kralja vojskuje, in državnik, tudi če je še tako nepoporečen, misli, da je njegova vera to, da služi domovini. Vera, upanje, ljubezen, pobožnost so sama imena.

Ali je mar Bog zadovoljen, da ga tako varamo? Ali bo Bog dovolil, da se bomo na sodni dan na tak način pred njim opravičevali? Svet nam obljublja, da ne bomo šli v napačno smer, če njega poslušamo. Zakaj? Zato, ker je takih ljudi tako veliko in Bog ne more vseh kaznovati. Mi se otesamo misli, da jih Bog tisoč prav tako lahko kaznuje kakor enega in da jih bo tudi kaznoval, ker tako sledi iz razodetja. To, kar zagotavlja preprost in neveden človek, ki nevarno živi, to trdijo prav za prav vsi. Če kdo reče, da vero in njene dolžnosti zanemarja, se izgovarja, da je tak, kot so njegovi sosede. Tako misli in čuti velika množica. Vsi so mnenja, da je ta svet za Boga preveliko zlo, da bi ga mogel kaznovati ali bolje, da ta svet zato ni hudoben, ker je na njem preveč hudobije. Zaman izjavlja vsa zbirka psalmov od začetka pa do konca, da se svet resnici upira in da morajo svetniki trpeti. Zaman nam pripovedujejo apostoli, da svet tiči v zlu. Zaman nam je povedal Kristus, da je široka cesta, ki pelje v pogubljenje in da jih je veliko, ki po njej hodijo. Zaman nam pridigajo preroki, da bodo na koncu svetniki kraljestvo posedli. Zaman je bila sodba ob vesoljnem potopu in zaman nenadna smrt prvorojencev v Egiptu. Ne, mi nečemo verovati. Besede zapeljivca zvenijo v naših ušesih: »Ne boste umrli, ne!«

Kakšna stiska bo tisti dan, ko bodo mrtvi vstali iz svojih grobov in bodo milijoni, ki so nekoč živeli, poklicani pred vsemogočnega Sodnika. Čigar dih je kot ognjen veletok in njegov glas kakor bučanje mnogih vodá! Kako zaman bodo takrat klicali, da naj jih kamni pokrijejo. Zakaj se nočemo že zdaj naučiti, kar bomo takrat z gotovostjo spoznali, da število nima nobenega pomena? Ni je večje prevare, kakor misliti, da je večina močnejša kot manjšina. Nasprotno! Moč se vedno osredotoči v enem. Bog je eden. Pogani so hrumeli, narodi so si izmišljali ničevosti. Kralji zemlje in oblastniki so se zvezali in imeli posvetovanje, in Kristus je bil edini. Tako je božje pravilo. Eno telo, eno upanje, en Gospod, ena vera, en krst, en Bog in oče vseh. Ne, število hudobnih bo samo v povečanje njihove stiske.

Obrnimo se k pravemu in živemu Bogu, ki se nam je v Kristusu razodel! Vedimo, da je on bolj resničen kot ves svet, tudi če bi vsi njegovi prebivalci soglasno proti njemu govorili. In če smo v dvomu, da ne vemo, kje je resnica, dajmo ga prositi, da nam jo bo On pokazal. Prosimo ga, da naj nam dá ponižnosti, da bomo na pravilen način iskali. Opustimo vsako opravičevanje, vsako nepoštenost in neodkritosrčnost, vsako igračkanje s svojo vestjo, vsako samoprevaro, vsako odlašanje pokore in kesanja! Napolnimo se z edino željo, da bi bili Bogu všeč. In če bomo to meli, potem nas ta svet ne bo več varal.

Claudel o duhovnikih

Vi duhovniki niste naši samo za en trenutek.

Vaša molitev ni kakor naša, ki je dim, katerega veter razžene na vse strani. Vi ste molitev sama; vez, ki druži.

Vi ste eno z Bogom, zato tudi eno z nami.

Vi ukazujete Bogu, vi ga kličete in ravnate z njim po svoji volji.

Mi imamo vas, vi imate njega in vse je združeno v eni Cerkvi.

Vi ste red v polnem pomenu besede, saj urejuate vse telo.

Vse je ena sama prošnja, vse ena sama daritev, kadar se obračate k svojim bratom, odeti v zlato obleko.

Tedaj vzamete s seboj ljudstvo, ki je še v temi in ga darujete Bogu na razprostrtih rokah.

Jože Pogačnik

Da naravnost povem

Jaz vam pa kar naravnost povem:

prvikrat me k oltarju

je mamica nesla,

ko sem prav majhen bil.

Drugič za roko me k Jezusu je popeljala,

ko je bil božji grob;

poljubila sva svete mu rane

in po prstih domov sva odšla.

Ko sem malo odrasel,

najprej pri sveti maši

svetiti sem smel.

O, ne veste kako

je to delo lepo!

Potlej sem knjigo smel nesti.

nazadnje pa tudi pri maši zvončkati,

da se je slišalo prav do duri

in tudi na kor.

To je gotovo najlepše:

ljudem povedati, kdaj

odpre se nad mašnikom raj

in kdaj

Jezus pride na beli oltar.

To je gotovo najlepše:

prav gori za mašnikom tiho klečati

in Jezusu s svetlimi zvončki zvončkati

in v hostiji gledati ga.

Pa vendar za trdno povem:

še lepše kakor vse to

zame je danes bilo.

Danes je Jezus prišel še bliže, blizu tako,

da ne vem besede, kako.

Vsaj polovico naročnine mora biti plačane do Božiča

Komaj sem vedel, kje
 so danes hodile moje noge.
 Danes so jaselce moje srce,
 jaselce čisto bele;
 iz njih se moj Jezus smehlja
 in svetloba od njega gre.
 Če ne verjamete, pa kar pogledajte
 v moje oči in povejte,
 kdaj so tako že žarele
 in kdaj so v njih take rože cvetele.
 In danes ves dan bo lepo,
 še drevi bo v srčku vse čudno svetlo.
 Pa tudi to vam naravnost povem,
 da zdaj bo večkrat tako.
 Od danes velikokrat pojdem k oltarju.
 Pa ne bom samo pri maši zvončkal,
 ampak vselej bom Jezusu v srčku postlal.
 In ne le zato, ker blizu sem cerkve doma,
 ampak zato, ker z Jezusom
 od danes sva dobra prijatelja:
 o, jaz sem njegov in vekomaj bom!

Tihomir Toth

Prenašaj težave

Nauči se velikodušno prenašati duševne in telesne boli in žalost. Ni primerno moškemu značaju, da škriplje z zobmi, če ga doleti večja ali manjša življenjska neugodnost, ali ako nas v življenju bijejo grenki udarci, ki jih — hočeš, nočeš — moramo trpeti, temveč da tudi te duševno prekuhamo in da od tod dobljeno moč uporabimo za skladno oblikovanje duševnih idealov. Če si bolan, ako ti ne uspe, kar si hotel, če te zadene krivica, zapostavljanje, če te po nedolžnem grde — ne bodi uničen, žalosten. Že poganski Epiktet je dejal, da je pot kreposti iz odpovedi in potrpljenja: »Abstine, sustine!« mu je bilo geslo. Najlaže greši, kdor je pasiven proti vsem, tudi proti močnim nagonom v sebi. Odločno torej urejaj vsak posamezen dogodek v svojem življenju: če te doleti nesreča, če si bolan, če so te postavili, če postopajo krivično proti tebi, nikar se ne žalosti, ne grizi ustnic, ne stiskaj pesti, temveč glej, da se z vsem okoristiš. Korist? Kako? Naj ti tvoja žalost služi za vzgojo tvoje duše. Ko udarja težko kladivo po žarečem železu, nastaja jeklo; in ko tebe bijejo neusmiljeni udarci življenja, nikar se slabotno ne vdaj, temveč dvigni čelo in porabi te udarce za stvarjenje svojega idealnega značaja. Kdor se je navadil tako vnesti duh v dogodke telesnega življenja, ta ne bo nikdar izdal svoje duše zaradi svojih telesnih poželenj.

Ko se oprimeš kakšnega dela, ga izvršuj nadvse vestno. »Age, quod agis!« Če je že bedno in težko to življenje, ne prenašaj te preizkušnje z jezo, ampak z vedro dušo, ki se ne da nikdar zlomiti.

Ne veruj, da boš z holestjo — ki tako sijajno vzgaja — omračil radost svojih mladih let. Nasprotno, pripravljaj si jeklen ščit za svoje bodoče življenje.

Naravnost (odkrito) — zlasti v puberteti — se uči ukloniti tuji volji, če bi bilo še tako težko tvoji viharji naravi.

Spoštuj svoje telo, toda nikar ga ne čislaj preveč. Misli o svojem telesu, kakor sv. Frančišek Asiški, ki je imenoval svoje telo »brat osel«. Brat torej ne prijatelj, sopotnik v življenju, dragoceno blago, kakor je dragocen tovariš našemu Dalmatincu njegov osel: toda vseeno, čeprav dragocen vendar samo osel: torej ni gospodar, da bi zapovedoval, ampak služabnik, da posluša in uboga. Kdor preveč čisla svoje telo, ga stalno pita z jedmi in različnimi delikatesami, kateri ne zna ničesar pritrpati svojemu želodu, o tem je jasno, da mu bo telo gospodar nad dušo. Povej mi samo, bratec moj, kaj bi rekel, ko bi opazil lepega dne na cesti ves začuden, da so kočijaži zapreženi v kočije in da konji sede na blazinah?! Pazi, da ne bodo gospodovala na tvojem prestolu telesna poželenja, ki morajo ubogati, in da ne zaprežeš v jarem kraljevsko dušo, ki mora vladati!

Pred kratkim sem v peti šoli mimogrede znil nekaj o človeških temperamentih. Odkril sem novo in neznano zemljo. Nihče v razredu ni vedel, kaj so temperament. Domogrede me je neprestano mučila tale misel: Mladi ljudje se v šolah učijo o vsem mogočem, le samega sebe čisto nič ne spoznajo. Skrivnosti daljnega in tujega sveta odkrivajo, njihova lastna notranjost, ki jim je najbližja, pa jim ostane zapečaten skrivnost. V tem oziru gredo v življenje kot učeni nevedneži.

Tiste, ki bi radi tudi o sebi kaj zvedeli, povabim ob tej priliki na kratko razmišljanje. Komur se odpre bogastvo lastnega notranjega sveta, se mu ni treba dolgočasiti. Današnji človek je plitev, ker mu je notranji svet zaprt. Če ni kina, radia in promenade na ulici, pa mu je dolgočas.

I.

Za mislečega človeka je zelo zanimiv prehod iz otroških let v dozorevajoča ali pubertetna leta.. Z besedo puberteta zaznamujemo vse, kar se dogaja s človekom od 14. (15.) do 18. leta. To so najvažnejša prehodna leta v življenju človeka. Primitivni narodi prirejajo mladini v pubertetnih letih velike slovesnosti, ki jih imenujejo iniciacije. Pri nas tava človek precej neopaženo, nepoučen in prepuščen samemu sebi iz otroške dobe v zrelo dobo.

Ko človek po dokončani razvojni poti gleda nazaj na prehojeno pot ali ko opazuje dozorevajoče okrog sebe, lahko ugotovi nekatere značilnosti, ki jih otroška doba nima in ki jih v zreli dobi ni.

Dozorevajoča leta so najprej leta neizravnosti. V naravi jim je še najbolj podobno spomladansko vreme. Nobena stvar ni stalna. Čustva in misli se podijo iz ene skrajnosti v drugo. Mladostnik je zdaj vesel, pa ne ve zakaj, zdaj žalosten, pa svoje žalosti ne ve utemeljiti. Danes je pogumen, da bi se spoprijel z vsem svetom, jutri je žalosten in plašljiv, da bi se najrajši skril pred vsem svetom. Toda vse to je samo na površju. V notranjosti pa so doživljanja še globlja. Mlad človek jih niti ne zna izraziti. Poglejmo, kaj ve povedati človek, ki ima vse to že za seboj!

Človek odkrije v dozorevajočih letih najprej svoj lastni jaz. Z njim se zbudi samostojnost mišljenja, presojanja in odgovornosti. To pravico lastnega jaza doživi človek z veliko samozavestjo, ki jo navadno še prepenjuje. Prebujeno samozavest mlád človek nasproti vsem drugim ljubo-sumno čuva in varuje. Od tod velika razdražljivost mladega fanta in hitra

užaljenost mladega dekleta. Oba bi bila rada upoštevana. To mislita pokazati posebno na ta način, da sta rada uporna in odklanjata avtoriteto. Starši in vzgojitelji morajo veliko potrpeti. Tolažijo se z mislijo, da bodo časi spomladanskih viharjev minili.

V dozorevajočih letih odkrije človek v sebi notranji svet. Kot otrok je poznal samo zunanji svet. Zdaj pa se mu je odprl notranji svet v vsej čudovitosti. Vse uganke sveta ga mučijo v obliki vprašanja. Odgovori pa ne zadovoljijo. Vendar človek ne verjame, da je temu kriva njegova nedorastlost ali nesmiselno zastavljena vprašanja. Mladostnik zna na poseben način sanjariti. Bodočnost se zida v oblake tako živo, da zanemarja svoje dnevne dolžnosti. Nekateri v tem času pišejo pesmi, ki se jim bodo pozneje zdele neumnost. Drugi imajo kake drugačne velike načrte. Dekleta pišejo dnevnike ali spominske knjige, ki so polne tesnobnih in očarljivih misli. Nikdar več ne bodo znale tako lepo povedati, kaj vznemirja njihovo mlado in neizkušeno srce.

Mladostnik v tej dobi je radikalen. Vsem stvarjem bi rad prišel do dna. Vse bi rad bolje razumel kot drugi; vse bi rad bolje naredil kot drugi. Kar je blizu in vsakdanje, ga ne mika. Njegove misli plavajo v daljo, v brezmejnost in nedosegljivost.

Vsi ti pojavi imajo za razvoj človeka velik pomen. Nemir ob odkritju lastnega jaza, vedoželjnost in tudi vsa upornost imajo ta pomen, da bi lastni jaz dobil trdnost, kakršno mora imeti človeška osebnost. Osebnost ni človek, ki veliko ve, ampak ki si zna ustvariti samostojno sodbo o tem, kar ve. Radikalizem požene mladostnika do zadnjih vprašanj. Ob njih se sreča tudi z Bogom.

Enega pa človek v teh letih ne more: da bi dal svojemu življenju končnoveljavno urejenost. To je prihranjeno zrelosti (od 19. do 24. leta). V teh letih se dogradi svetovni nazor. Človek se pribori do neke središčne razdalje do vsega, kar ve in zna. Po 24. letu je človek bolj ali manj dograjen. Kakršno usovršitev je dosegel, taka bo ostala redno vse življenje. Izredne izpremembe je pripisovati samo velikim duševnim ali svetovnim pretreslajem, ki jih ni vsak človek deležen.

(Dalje.)

DR. FAJDIGA

DEBATNA URA

Vožnja z vlakom — v smrt

Pred menoj leži cel kup pisem, ki jih je pisala nekatera že vajena, druga še okorna začetniška roka mladih dijakinj. Pripovedujejo mi svoje vtise o vožnji študentov v različne ljubljanske šole. Srce mi je zastajalo ob tej srčni krvi, ki se je izlivala na papir in krvavordeče pripovedovala o velikanski nesreči tisočev mladih src, ki dan za dnem na vlakih izgubljajo svojo sramežljivost in nedolžnost, mi pa vse to gledamo s prekrizanimi rokami. Naj govore same:

»Strašno mi je, ko moram poslušati kletve delavcev, ki se med seboj prepirajo, in še sami ne vedo, kdaj jim kaka taka beseda gre iz ust.«

»Naj nihče ne misli, da je mladina, ki se z dežele vozi v Ljubljano v šole, tako zadovoljna kakor bi kdo sodil po žarečih obrazih. Saj smo izpostavljeni vsem mogočim nevarnostim in nič čudnega ni, če se mnogi izpridimo. V mesto se vozijo različni ljudje, dobri in hudobni. Med temi so pomešani dijaki in nihče ne sluti, kako hitro delujejo slabe besede in slabi zgledi. Kdo je tega kriv? Vsi, ki nam niso hoteli dati takih razmer, da bi se rešili.«

»Ne samo delavke, tudi opijanjeni ljudje nam nagajajo po vlaku. Nekega večera, ko smo šle zvečer domov iz šole, je bila sobota. Bilo je polno ljudi. Previvali so se. Kar naenkrat so bili čisto pri nas. Začeli so peti take pesmi, ki niso bile za nas primerne. A ne samo to. Začeli so preklinjati Boga...«

»Delavci in drugi ljudje govorijo na vlaku mnogokrat kaj takega, česar bi mlada dekleta ne smela slišati. Tudi dijaki često nadlegujejo dijakinje.«

»Ko sem se neki večer odpeljala z vlakom, sem odšla v vagon, ki ima odprt hodnik. Prišel je zraven nek pijanec. Začel se je dreti. Vzela sem knjigo in sem čitala. Čitati pa nisem mogla niti 5 minut, zakaj pijanec je vedno bolj vpil in govoril take besede, ki jih nisem še nikoli slišala, kar sem na svetu. Rada bi šla v kak drug vagon, pa je bilo vse polno.«

»V skupnih vozovih je za nas velika nevarnost, da se popolnoma pokvarimo, posebno mlajši. Nekateri sopotniki se prav nič ne ozirajo na to, kdo posluša njihove kletve, nedostojne besede in druge surovosti. Pohujšujejo nas. Tudi najboljši v takih razmerah težko vztrajajo.«

Ena izmed njih se je posebno poglabila v vso težo tega vprašanja in je napisala: »Ko je še trda tema in ko ljubljanski dijaki še sanjajo, moram vstati in hiteti na vlak. Ko pa pridemo na vlak, nas največkrat delavci za »dobro jutro« obsipljejo z nesramnimi opazkami. S slabimi ljudmi se vozimo skupaj in v veliki nevarnosti smo, da zdrknemo na njihovo stopnjo... Nihče ne sluti, kako velik zločin bi nastal, če bi jo pustili rasti v takih razmerah. Malokdo ve, kolikim nevarnostim za propad je izpostavljena ravno ona mladina, ki se vozi. Premnogo jih v pohujanju utone... Če bomo križem rok gledali pogubno delo, nam ta greh ne bo odpuščen. Zadnji čas je, da se za dijaštvo ustanovijo dobri domovi, se za nje določijo posebni ločeni vagoni in se jim da nadzorstvo...«

Škoda, ki se dan za dnem godi, je neprecenljiva. Dlake iščemo v jajcu, tu pa v masah izgublamo najmlajše in najboljše. Kaj res ni nikogar, ki bi to vprašanje rešil odločno in takoj? Kdo bo odgovoren za morje zla, ki se bodočnosti našega rodu zločesto kuha v tako žalostnih in tako zanemarnjenih razmerah?

Ali so bili naši kulturni delavci verni

Francè Jesenovec

Janez Mencinger (1858—1912).

Ceprav je Janez Mencinger pripadal istemu kulturnemu krogu kot Aškerc, vendarle je njegov pojav nad vse pozitiven in od Aškercar skoraj povsem nasproten. Tudi Mencinger je bil kot pisatelj v krogu Zvonovceve-realistov, in še celo eden izmed tistih, ki so mnogo premišljevali in modrovali. Mencinger je celo dobil pridevek — modrijan v knjigah.

Kakšne nazore je Mencinger razlagal v svojih delih? V Abadonu je na premnogh mestih izpovedal svoje nazore, ki so bili sicer v mnogočem liberalni, a vendar ga vsepovsod odlikujejo poštenost, resnicoljubnost, odkritosrčnost, vedrost in — zlata srednja pot. »Boga je treba bolj poslušati kot ljudi« — mu je bilo življenjsko vodilo. Ves Abadon nam pomeni en sam boj za človeka in njegovo osebnost ter dostojanstvo, in prav zato tudi boj proti absolutni moči in vladi kolektiva — države. Obenem je bil Mencingerjev boj naperjen proti materializmu in komunizmu, proti katerima tudi liberalni Mencinger vidi rešitev edinole v pozitivnem in praktičnem krščanstvu, v krščanskem prerodu in krščanski kulturi. Prav v Abadonu nam prikazuje, kaj bo z največjim kulturnim delom človeštva, z Evropo, če bosta v nji zavladala materializem in komunizem. Po njegovem mnenju bo vse upropaščeno, ker utegne zavladati vzhod nad zahodom... (Rumena nevarnost!) Iz vseh teh zmed vidi Mencinger za Evropo rešitev samo v odkritem in pozitivnem krščanstvu, v veri v Boga in človeka, v idealizmu.

Mencingerjeve knjige so potemtakem nad vse pozitivne, kajti v vseh delih je stremel k idealizmu, optimizmu in pravemu človečanstvu. Poslušajte, kako obsoja človeško zlobo in kako Bog sam to zlobo kaznuje: »Taka je človeška nrav! V sredi, v zmernosti ne ostajamo, ampak begamo od skrajnosti do skrajnosti in ondi za-

gazimo do robov, ki nas strmoglavijo v prepad. Videli smo vaše države, osnovane na temelju krščanstva in svobode; videli smo, da ste ostavili krščanstvo in da vas je svoboda vseh proti vsem, svoboda, izvedena do skrajnosti, zavedla v prepad. Posnemati nismo smeli vaših zgledov, morali smo poiskati nasprotno stališče. Zgradili smo torej državo na temelju materializma in robstva ter zabredli v nasprotno skrajnost. Državam kakor državljantom je treba idealnosti, povzdigati morajo duha kvišku in krotiti sebične strasti, ker človek ne živi za nasičevanje nenasitnih strasti in država ni zgolj narod v orožju! Kadar je mera polna, tedaj nas strahuje nadzemeljski vladar, naj si ga priznavamo ali ne, in kaznuje narod z narodom, skrajno svobodo s skrajnim robstvom, Evropo z Azijo, Azijo z Ameriko in obratno.«

Pesimizem je takole obsodil: »Vi, mladeniški pesimisti z nazori umirajočih starčkov, poudarjate, da človeštvo hira in da se stara zlasti Evropa... Toda pota božje previdnosti so nezasledna. Ako pa jih skušamo zasledovati, moramo v človeški usodi iskati tudi večne pravice in večne ljubezni božje. Zatorej se ne sme nihče predrzniti do pesimistične trditve, da je človeštvo že dospelo do poslednje dobe svojega zemljevanja. Ali ne dvojiš o božji pravičnosti in ljubezni, ako pesimistično trdiš, da bo doba, v kateri se more človeštvo udeleževati duševnega preporoda po krščanstvu, krajša, nego je bila doba tožnega čakanja na učlovečbo božjega Sinu? Pomisli dalje, koliko narodov še čaka oznanjevalcev božje blagovesti...«

Vera v človeka je Mencingerja dvigala. Človekov napredek je videl predvsem v močnem in razsvetljenem kmečkem stanu. In zato je prav tega hotel dvigati s svojimi deli, slonečimi na krščanskih načelih, seveda ne brez rahle primesi liberalnega gospodarstva kakor tudi liberalnih kulturnih idej.

Ker je bil Mencinger pristaš zlate sredine, zato mu v našem javnem življenju nikakor niso bile po volji Mahničeve prisilne in preveč logično dosledne miselne dedukcije zlasti glede na pesništvo. Kakor je Mahnič iz Gregorčičevih pesmi prisilno izvajal misli, ki jih pesnik nikdar ni imel, tako mu je Mencinger v odgovor izvedel iz Vodnika in celo iz Slomška naravnost prava pravcata bogokletja, ki naj bi jih bila ta dva naša duhovnika in pesnika napisala... (Vodnikov Vršac — potlej pa še nekaj.)

Prav tako je bil Mencinger proti preozkosrčnemu naziranju konservativcev o pesništvu, narodnosti in drugih sodobnih vrednotah. Zametaval je tudi pretirano pobožnjaštvo in lizunstvo ter svetohlinstvo. Pri vsem tem pa ga je vodila zelo temeljita izobrazba, ki je daleč prekašala plitvost ravno njegovega kroga (liberalnega malomeščanstva), pravična presoja in objektivnost ter prirojen zdrav ukus.

Mencinger je bil izredno velik življenjski optimist. V tem svojem optimizmu je celo tole napisal: »Zora puca, biče dana! Kažejo se znamenja, da duh bratoljubja in pravice, prešinjen po krščanskih vzorih, zopet veje nad evropskimi državami in da pojemajo časi, ko so se delili narodi in delile države po volji zmagovalčevi, ko je preminula marsikatera manjša država, ker je bila večji na poti, in ko se je v eni in isti državi večji narod čutil žaljenega na svojem veličanstvu in oškodovanega na svoji imovini, ako je tudi manjši narod zahteval svojih prirodnih in pisanih pravic...« Žal smo prav sedaj priča, da se ta optimizem Mencingerjev še ni uresničil, morda se bo šele takrat, ko se bo uresničevalo »skrivno razodetje« in ko se bo godilo dejanje iz Mencingerjeve »bajke za starce«...

(Dalje.)

E. C.

Študent in likovna umetnost*

Pomislite, kaj se mi je sanjalo pred nekaj dnevi! (Pravijo, da so nekatere sanje zelo slične resničnosti: o, če bi moje hotele biti!)

Imel sem občutek, da je nedelja, pa sem se napotil po prelepi ljubljanski promenadi tja do Narodne galerije... Pa glejte čuda! Kje so le vsi naši študentje? Navadno jih je polno na asfaltu pod Tivolijem — zdaj pa vse prazno! Čudno, čudno! Ampak, čudes še ni hotelo biti konec. Komaj sem se prikazal v razstavne dvorane naše Galerije — ej! Kopa študentov pred Metzingerjevim sv. Frančiškom, v gotski sobici se gnetejo, v pobožen molk so ukleti pred Groharjevim soncem, grška plastika jih zanima — i, pogledjte jih res, saj so boljši kot sem si mislil! Namreč naši študentje!

* Pod izrazom »likovna umetnost« (avedel ga je pri nas Izidor Cankar: včasih rabimo tudi: »upodabljaljoča umetnost«) razumemo: arhitekturo, kiparstvo in slikarstvo, (sem spada tudi tako zvana umetnostna obrt, ornamenti v tkaninah...).

Toda, bile so sanje... Škoda, da so bile le sanje!

Kakšno je razmerje današnjega študenta (in to ne samo srednješolca!) do umetnosti, posebej še do likovne? Nekateri si predstavljajo, kadar je govor o likovni umetnosti, nerazumljive načrte, drugi nerazrešljive barvne ploskve, tretji se spominjajo na proslulo skulpturo na Muzejskem trgu... Pa še nekaj ilustracij: Zgodilo se je, da sem nekoč tovariša povabil na razstavo v Jakopičev paviljon, pa mi je rekel: »Daj no mir! Kaj bom hodil tja, ko pa nimam nič od tega: saj še nisem preštudiral teorije umetnosti!«

Na velesejmski razstavi slovenskih umetnikov sem iz radovednosti prisluškoval, kaj govorijo ljudje o razstavljenih umetninah. Kar ti prinese muhasta sreča dva kulturna dijaka: povohata pri vhodu, skremžita obraze, kot bi ju v kis pomočil, pa hajdi, v maratonskem diru čim dalje proč. »Tule so pa sami umetniki!«

Hm! Kaj bi se bali umetnosti? Saj je nekaj najplemenitejšega, da, poleg religije skoraj edino sredstvo, ki blažilno vpliva na človeškega duha. Kaj ti je treba, prijatelj, študirati umetnost, ko pa ti govori naravnost v dušo, če je ta količkaj usposobljena za doživljanje lepote. (In to je vsaka duša!) »Umetnost občutiti, ne razumeti,« je zapisal F. Stahl v svoji knjigi »Weg zur Kunst«. Ali še nisi slišal visoke himne gotske katedrale, te še ni prevzela čudežna, preprosta lepota s slikami okrašenih cerkvic naših pokrajin, še nisi občutil mističnega doživetja svetlobe in zore v podobah naših impresionistov? Ni dovolj, moj dragi, če znaš nekaj matematičnih formul, če prebereš na leto tri, štiri leposlovne knjige (za zabavo!), da greš včasih v teater — ne, s tem še tvoja duhovna kulturna podoba ni dograjena!

Šola nam nudi od te strani silno malo, na realnih gimnazijah skoraj nič. Pri obči zgodovini nam še povedo, da je živel nekoč neki Michelangelo, ki je poslikal neko Sikstinsko kapelo, da smo imeli Slovenci »brezdomovinskega« Metzingerja, Robbo... Pa imate nekateri še celo dobro voljo, da bi se seznanili tudi s to stranjo človeškega ustvarjanja, pa se ji ne znate prav približati. Nate nekaj navodil:

Ko greste na umetnostno razstavo, vteknite razum (to poveljevano sredstvo umetnosti najbolj tuje dobe!) v najbolj skriti žep, v dlani pa vzemite oči, srce in dušo. Ponavljam še enkrat: Umetnost moremo le doživeti; likovno kot glasbeno in besedo... Le z dušo moremo pronikniti v sfere umetniškega ustvarjanja.

Ne ustrašite se, če takoj ob prvi priliki ne boste mogli z besedo izraziti tega ali onega vtisa, ki ga boste dobili ob kaki umetnini. To sploh ni potrebno. Če pa se hočete seznaniti tudi z dognanji »vede o umetnosti« (ali če hočete: umetnostne zgodovine) vam svetujem za prvo priliko te-le knjige: Izidor Cankar: Uvod v razumevanje likovne umetnosti; Zgodovina likovne umetnosti v zahodni Evropi; dalje, ko boste že imeli nekaj pojma: France Stele: Umetnost zapadne Evrope; Cerkveno slikarstvo med Slovenci; Cerkvena umetnost; Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih; Steska: Slovenska umetnost; zanimivi so tudi članki v »Zborniku umetnostno-zgodovinskega društva« in podobno.

Obiskujte umetnostne razstave, Narodno galerijo, Muzej...! In po naših podeželskih cerkvah! Koliko lepote se skriva v naivno ljubkih freskah gotskih cerkvic, kolik zanos izžarevajo baročni svodi baročnih božjih hiš? (Spomnim naj vas le na cerkvico na Suhi pri Škofji Loki, na cerkev sv. Primoža nad Kamnikom, na Visoko pod Kureščkom, na ljubljansko stolnico, ljubljanskega sv. Petra, na Skarufino!) Ej, tukaj še mnogo, mnogo manjka našemu študentu.

Hublet-Anžič

Ilustriral J. Mežan

»Oho, Veseljak, ali sanjaš? Začni že vendar, saj si bil lansko leto med najboljšimi drsalci! Ali se morda letos ledu bojiš?«

»Kaj bi se bal! Razmišljam.«

»Glej, Bernard že davno čaka in obljubil si nam, da nam bosta pokazala ples na ledu! Alo, naprej!«

Albin vstane, se skloni rahlo na levo in frt ko ptič pri vzletu zdrvi proti koncu ribnika, tako da je Jože ostal daleč zadaj.

»Ni slabo, ni slabo!« ga nagovori osmošolec, pred katerim se je ustavil. »Čuj, Veseljak, bi hotel z menoj dirkati?«

Albin pobliiskne k dolgim krakom svojega izzivalca.

»Dobro, do grajskega stolpa in nazaj do semkaj.«

»V redu. Kar poženi se, dam ti dvajset metrov vnaprej.«

»Čemu neki? Rajši glej, da me boš vsaj dohajal, suha južina z dolgimi kraki!«

Vsi se zasmejejo kaj primernemu imenu in tekmovalca stopita v vrsto.

»Čakajta, bom še jaz dirkal!« vikne Bernard in se vstopi zraven Albina. Pater Medan da z robcem znak in šestero drsal zapraska po ledu.

Lepa dirka. Do gradu je vodil dolgin, nihal zdaj levo zdaj desno in z dolgimi udi mahal kakor kak kosce; mala dva pa sta drsela lahkotno in se poganjala v ravni črti naprej ter samo urno in enakomerno udarjala.

Od gradu nazaj pa so se razmaknili. Grajski sledijo dirki skozi šipe prav tako živo in napeto kakor zavodarji na koncu ribnika. Prvi je Bernard, za njim dolgin, ki pa mu skoraj na pete pritiska Albin, ki je nekoliko zaostal zaradi daljšega obrata. Toda pozor! Dolgin peša! Albin se rahlo sklone, hopla, že je dolgina prehitel! Razdalja med njima se vedno večja, da je že nepopravljiva, in mala brata vtric vodita: klak, klak udarjajo drsala, zzz zzz jima reže veter okoli ušes.

Krv! Se en zagon! Albin si ga iztrga iz prsi prav v trenutku, ko ga hoče Bernard prehiteti, in glasni živio počasti zmagovalca. A vsa ta slava malega slavljenca nič ne prevzame. Že je namreč pograbil Bernarda za roko in oba vrtoglavo zaplešeta po ledu, lahkotna kakor dva škrata. Gledalci strmiijo nad njunim mojestvom, ko izvajata ljubke like zimske igre, kakršno sta nedavno nekje videla.

Zdaj plešeta valček, zdaj jahata v galopu, poskakujeta, se prekucujeta, pa spet krožita in tvorita različne like. Vsi gledalci, še celo najbolj brezbrizni, jima navdušeno ploskajo. Zdaj pa fantka že spet učita Jožeta vse svoje vrtavke, res kaj trda naloga. Jože je močan in postaven, ni pa tako gibčen in okreten ko njegova učiteljca, ki zanju menda ni zakona ravnovesja.

Medtem so se bolj boječi in tisti, ki nimajo drsalk, v mirnem kotu ribnika začeli drsati kar tako. Nekateri bolj zmrznjeni pa se gnetejo okoli dveh železnih peči, ki so ju zanje zakurili na bregu. In med temi so bistré Veseljakove oči hitro izpazile Dragota. Frt, krepak udarec z drsalko in junak dneva je pri njem. Brž si odveže jermene in drsalke pomoli tovarišu.

»Zdaj pa ti, Drago!«

»Kaj boš pa ti?«

»Malo si bom oddahnil.«

»Kaj? Si že truden?«

»Truden? Kaj še! Toda hraniti hočem moči za popoldne. Brž, Drago! Usedi se, da ti morem drsalke pravilno pritrditi!«

Mojster Albin že teka po ledu, bodri prijatelja z besedo in kretnjo ter ga preda Bernardu in Jožetu, da ga vodita. Velikodušni fantek pa vtakne roke v žep,

si zažvižglja pesmico, ki mu pa kar nič ne gre od srca, globoko vzdihne in krene proti drsalcem brez drsalk.

Po kosilu, ki je bilo veselo in živahno, da redko kdaj tako, se je zabava na ledu nadaljevala. Nekateri začetniki, že naveličani športa, ki jih je samo bolj ali manj nemilo prekuceval, so se skujali in drsalke ponudili drugim. Tudi Drago se jih je izposodil in Albin mu jih je z vzkliki veselja hitro pritrdil.

»Joj, zdaj bo fletno! Bernard in jaz bova učitelja, Jože in ti učenca in naučila vaju bova nekaj sijajnih trikov!«

Zares, bilo je zelo veselo. Seveda brez padcev ni šlo, a to je veselje le še povečalo.

A vendar zabava Dragotu le ni mogla pregnati neke žalosti, ki jo je moral potožiti Veseljaku.

»Joj, kako je škoda, da se na povratku ne morem peljati z avtom! Veš, z vlakom je tako pusto!«

Albin mu pogleda v oči, malo pomisli, potem pa s stisnjenimi ustnicami odločno reče:

»To stvar bom že jaz uredil, boš videl! Ko bo čas za odhod, pojdi kar k avtu, boš videl, da bo tudi zate prostor!«

»Nemogoče! Saj so vsi preštet!«

»Naredi, kakor ti pravim, in mi verjemi! Vse drugo je moja stvar!«

Čez pet minut se je tovarišem izmuznil, se kot veter pognal k patru Kovaču in pred njim obstal kot bi odrezal.

»Oho, moj akrobatek! Vajina dopoldanska igra je bila pa res lepa. Grofica je bila vsa navdušena.«

»Torej ste z menoj zadovoljni, stric?«

»Zelo zadovoljen. Dan si krasno izrabil.«

»Vas bom pa zato poprosil — nagrade.«

»A, glej, glej! Saj to ni tvoja navada. Kaj pa bi rad?«

»Ali mi jo boste dali?«

»Mogoče. Najprej mi povej!«

»Dajte nocoj moj prostor v avtu Dragotu!«

»Pa ti?«

»Jaz? No — bom pač šel z vlakom.«

»Čemu to? Kakšne muhe ti spet rojijo po glavi?«

»Veste, zato ker mu s tem naredim veliko veselje.«

»Pa sebi?«

»No, ne vem. Mislim, zdi se mi, da se bom morda z vlakom še rajši peljal.«

Pater Kovač pogleda fantka prav na dno velikih oči:

»Ne, Albin, povej mi pravi razlog!«

Veseljak zardi in povesi glavo, kakor da je kaj zagrešil:

»Stric, mislil sem: velika je žrtev, pa jo bom daroval za njegovo spreobrnitev.

Stric, ali smem?«

Pater prefekt je bil veliko bolj ginjen, kakor pa je hotel pokazati. Pobožal je nečaka po svežem licu in mu odgovoril:

»Dobro, bom že uredil.« Potem pa je bolj ljubeče dostavil: »Albin, zadovoljen sem s teboj. Zdaj pa se pojdi naprej igrat!«

Okoli treh popoldne je nebo polagoma potemnilo ter začelo na drsalce sipati lepe snežinke, kakor da bi hotelo zabavi dodati še novih čarov. Spet sta se brata Grom sprijela in začela v veliko veselje gledalcev z elegantnimi produkcijami. Skozi grajska-okna so pazljivo sledili urnemu valčku malih dveh škratov, ki sta se vrtinčila, kakor da sta lažja od belih snežink, padajočih vse gosteje.

Ostro se je oglasila piščalka in na bregu zbrala vse zavodarje, kolikor jih ni tja nagnala že utrujenost. Albin in Jože se sedla na star panj in snemala drsalke, ko Lipec nenadoma zavpije:

»Albin, sijajno misel imam za povratek!«

Veseljak kar poskoči, a že se mu čelo zmrači. Strese si sneg s temnih kodrov in nekam oklevajoče reče:

»Veš, Jože, jaz se najbrž ne vrnem z avtom.«

»Kaj? Se ti meša? Kaj pa te ovira?«

»No, nič.«

»Neumnost! Si kaznovan?«

»Ne, zakaj neki.«

»Se bojiš mraza?«

»Kaj še!«

»Zdaj pa res več ne razumem! In te vožnje si se tako zelo veselil!«

Prirodopis

Učenjaki se motijo, čebelica ne

Čebelica je drobna žuželka, le dva centimetra meri v dolžino in komaj par tednov, kvečjemu nekaj mesecev traja njeno življenje; kako čudovita je njena modrost.

Pri izdelovanju satja je čebela postavljena pred težko nalogo: kako napraviti čim prostornejše lončke za sladek med in uporabiti najmanj dragocenega voska? Računi kažejo, da je za to zahtevo najboljša šesterostranična posoda s piramidastim dnom. Čebela v resnici gradi satovje po tem modelu že tisočletja, ne da bi vedela za zapletene račune učenih matematikov. V podrobnosti se pojavi še enkrat isto vprašanje: kakšno mora biti piramidasto dno, da se ugotovi zahtevi: največja prostornina pri najmanjši uporabi snovi? Veliki matematik Koenig je s pomočjo zapletenih računov dognal, da je za ta namen najprimernejše dno, katerega osrednji kot bi meril 109 stopinj in 26 minut. Dva druga matematika, Reaumur in Maraldi, sta merila čebelino delo in našla, da meri imenovani kot 109 stopinj in 28 minut. Pokazalo se je, da neznatna razlika dveh minut ni izvirala iz netočnosti čebele, marveč iz zmote slovečega učenjaka, ki je uporabljal premalo natančne številke.

Zato po pravici vzklika veliki naravoslovec Darwin: »Omejen mora biti človek, kateri pri premišljevanju odlične sestave satju, ki je tako čudovito umerjen za svoj namen, ni prepoln navdušenega občudovanja.«

Verouk

Dogma o Brezmadežni

Slovesno razglasil papež Pij IX. dne 8. decembra 1854.

»V čast svete in nedeljive Trojice, v slavo in okras Device, božje Matere, v povišanje katoliške vere in rast krščanskega življenja, proglašamo, izjavljamo in odločamo v oblasti našega Gospoda Jezusa Kristusa, svetih apostolov Petra in Pavla in svoji oblasti, da je nauk, ki uči, da je bila preblažena Devica Marija od prvega trenutka svojega spočetja obvarovana vsakega madeža izvirnega greha po posebni milosti in privilegiju vsemočnega Boga z ozirom na zasluženje Jezusa Kristusa, Odrešenika človeškega rodu, od Boga razodet in da ga morajo

zato trdno in stanovitno verovati vsi verniki. Če bi se zato drznil kdo v svojem srcu drugače misliti, kakor smo definirali, kar Bog obvaruj, tisti naj spoznajo in vedo, da so se z lastno sodbo obsodili. doživeli brodolom v veri in odpadli od edinosti Cerkve in poleg tega z dejanjem samim zapadli od prava določenim kaznim, če bi se drznili pokazati to, kar mislijo v srcu, tudi na zunaj, bodisi z besedo ali s spisom ali na kak drug način.«

Kultura

Svetovni pregled

V državni kaznilnici Porlier blizu Madrida je v začetku oktobra pristopilo k sv. obhajilu 2000 kaznjencev. Sv. mašo je daroval in kaznjence obhajal apost. nuncij msgr. Cicognani.

Za papeževnega legata za narodni evharistični kongres v mestu Santa Fé (Argentina) je papež Pij XII. imenoval kardinala Coppello, nadškofa v Buenos Airesu.

V pretekli vojni je bilo pri vojaki 6720 francoskih redovnikov. Zastopanih je bilo 61 redovniških združenj.

Katoliško vseučilišče v Washingtonu je obhajalo 50 letnico obstoja. Vodstvu vseučilišča je čestital ob tej priliki tudi papež Pij XII. Vseučilišče ima 250 profesorjev in 1200 slušateljev.

Katoliška visoka šola v Pekingu bo izdala s pomočjo nemškega knjižnega podjetja Herder katoliški kitajski leksikon.

Letos poteče 600 let, odkar se je v češkem mestu Nepomuku rodil češki narodni svetnik sv. Janez Nepomuk.

Položaj v vzhodni Poljski, ki so jo zasedli Sovjeti, je vedno težji za katolice. Posebno hud pritisk izvajajo na duhovnike.

V Litvi je duhovnikom dovoljeno maševati, vendar jim je zabranjeno vsako delovanje v šoli in drugod.

V Taminguju na severnem Kitajskem so leto imeli prvič procesijo sv. Rešnjega Telesa. Pred procesijo je prejelo sv. obhajilo 2600 ljudi, procesije pa se je udeležilo okrog 10.000 oseb.

V mestu Cincinnati v Združenih državah so začeli svetni duhovniki v minulem poletju z javnimi pridigami po cestah. Vsak petek zvečer so na najbolj prometnih križiščih pridige. Poslušalci imajo tudi priliko staviti ugovore.

V španski državljanski vojni so komunisti ubili 2514 redovnikov zaradi njihove zvestobe do katoliške vere.

Španska katoliška mladina je imela 15. julija 1940 v Madridu svoje prvo zborovanje po končani državljanski vojni.

Sedmi mednarodni kongres Kristusa Kralja bo v začetku septembra 1941 v Saragossi v Španiji.

Položaj katoličanov v sovjetski Poljski je zelo težaven. Davki za cerkve so tako visoki, da verniki ne zmorejo stroškov. Duhovniki pa morajo plačevati osemkrat višje davke kakor drugi ljudje.

Kljub vojni nesreči, ki je zadela Francijo, so darovali katoliški Francozi v zadnjih dveh mesecih deset milijonov frankov za misijone.

Poglavitna nekrščanska verstva so: islam ima 250 milijonov vernikov, bramanizem 250 milijonov, budizem 200 milijonov, konfucionizem 500 milijonov, šintoizem 20 milijonov, judje 16 milijonov, animizem in magizem 120 milijonov pripadnikov.

Francoska vlada v Vichyju je prepovedala mladostnikom dajati ali prodajati alkoholne pijače.

5. julija 1940 je sprejel sv. oče Pij XII. večje število novoporočencev. Govoril je o potrebi mirnega družinskega življenja in jim posebno priporočal češčenje presv. Sreča Jezusovega.

Španska vlada je ukinila civilni zakon. Carnera, slavní prvak v rokoborbi se je oženil. Na poročnem potovanju se je mudil tudi v Rimu, kjer je z drugimi novoporočenci prejel blagoslov sv. očeta.

Za državnega predsednika v Costariki je bil nedavno izvoljen zdravnik Rafael Corderen Kvardia, ki je praktičen katoličan. Po izvolitvi je izjavil, da bo vladal po smernicah papeških socialnih okrožnic.

Z g o d o v i n a

Žena in krščanstvo

Najprej so pomilovale trpečega Kristusa jokajoče žene; vstali Kristus je prvo naročil ženam, naj-objestve apostole o božjem poveljanju. Po pričevanju evangelijev ni bilo žene, ki bi sramotila Kristusa. Priča pa nam, da jih je mnogo nad vse požrtvovalno streglo Njemu in učencem.

O. Valensin S. I.

Ženi daje krščanstvo že od vsega začetka dostojno mesto v človeški družbi.

O. Valensin S. I.

Ni dvoma, da je v srednjem veku Marijino češčenje močno vplivalo na viteštvo in na nravnost žene, ker se je češčenje Marije preneslo na Njene sestre. Saj vendar niso mogli žene v nebesih ljubiti, na zemlji pa zaničevati. Zato je resnično, da je viteštvo zmagoslavje žene.

O. Piloud O. P.

Očetje so dejali: Mož je glava, žena srce družine. Mož namreč dela z glavo,

pa s tem ne dobi oblasti nad srcem. Glava brez srca je prav tako tako nemočna kot srce brez glave. In le v krščanstvu je mogoča ta zveza!

Pij XI.

Kadar je krščanstvo slabelo, bodisi da je pozabilo na svoj nauk, bodisi zaradi razvratnega življenja, tedaj je bila uničena čast žene in ni bilo razumevanja za njeno sodelovanje. Čim pa je dobilo krščanstvo novega zagona, je bila žena prva deležna časti in mogla je spet delovati v svojem krogu.

E. Lamy.

dosmrtni tajnik Francoske akademije.

Prvi rokopisi »Knjige vseh knjig«

Prvopisi svetopisemskih knjig NZ se niso ohranili. Bili so pisani na papirus in so že okoli l. 200. izginili. Ohranili pa so se prepisi iz poznejše dobe.

Vseh rokopisov za NZ je ohranjenih okoli 4200.

V zadnjih letih so našli papirologi večje število papirov; posebno važni so papiri, ki so jih našli 1951 in se po njih lastniku imenujejo Cheaster Beatt-papiri, skupaj 190 listov. Obsegajo daljše odlomke iz knjig SZ, iz evangelijev, Apostolskih del, Pavlovih listov in Razodetja.

Zaduži papirus so našli 1955. Obsega odlomek iz Janezovega evangelija (Jan. 18, 31—35, 37, 58). Po sodbi papirologov sega v prvo polovico 2. stol. in je torej najstarejši biblični papirus.

Najstarejši rokopisi s celo NZ segajo v 4. stol.

Kateri so važnejši rokopisi NZ?

Sinaiticus, iz 4. stol. Ima 546 pergamentnih listov. Obsega velik del SZ in vso NZ. Našel ga je nemški učenjak Tischendorf l. 1844. v samostanu sv. Katarine na Sinaju in ga podaril ruskemu carju Aleksandru II. Prvotno je bil shranjen v carski knjižnici v Petrogradu. Zdaj je 45 listov v Leipzigu, ostali del pa v Londonu, kamor ga je l. 1935. prodala sovjetska vlada za 100.000 funtov.

Vaticanus iz 4. stol., nekoliko starejši kot Sinaiticus. Nastal je v Egiptu in ima za NZ najčistejše besedilo. Rokopis je sedaj v vatikanski knjižnici v Rimu.

Alexandrinus iz 5. stol. Nekdaj je bil last aleksandrijskega patriarha; leta 1628. ga je patriarh Ciril Lukaris podaril angleškemu kralju Karlu I. Od l. 1753. je v Britskem muzeju v Londonu. Obsega vse sv. pismo na 773 listih.

Codex Ephraemi rescriptus, grško-latinski rokopis iz 5. stoletja, je bil v 12. stol. zbrisan in pergament na novo popisan z grškim prevodom Efremovih del. Ohranjeni so odlomki SZ in nekaj nad polovico NZ. Katarina Medici ga je prenesla v Pariz, kjer je sedaj v narodnem muzeju.

Ta rokopis je palimpsest, to je sveto pismo, pisano na pergament, na katerem so prvotno besedilo odstrgali in čez to napisali drugo besedilo.

Codex Bezae ali Cantabrigien-sis, grško-latinski rokopis iz 6. stoletja. Prvotno je bil v samostanu sv. Ireneja v Lyonu; od tam ga je škof Dupré prinesel v Trident na cerkveni zbor. Ko so ga pozneje odnesli hugenoti, je prišel v roke kalvinca Teodorja Beze. Ta ga je podaril vseučiliški knjižnici v Cambridge, kjer je še danes. Rokopis obsega evangelije in apostolska dela.

Washingtonensis, evangelijski rokopis iz 5. stol., ki ga je v l. 1906. v Egiptu našel Amerikaneec C. L. Freer. Zdaj je v Washingtonu.

Iz naših kongregacij

Marijina kongregacija dijakinj pri sv. Jožefu v Ljubljani. Višji oddelek.

Vsa priroda je bila naša, sonce je sijalo nam, zaradi nas so se dvigali močni vrhovi gorā ter nas vabili v svoje kraljestvo, kraljestvo načrtov mladega dijaka. Začrtana doba sanj je končana; začela se je zopet doba realnosti — šola. Dokler živi človek v sanjah, dokler je v prevari, ne čuti, niti ne sluti, da mu je potrebna višja sila, pomoč. Toda me dijakinje kongreganistke želimo jasne poti, pravih ciljev in višjih duhovnih vzponov, želimo odkritega veselja in zdravih značajev. Vse to dosežemo pa edino le pod okriljem Matere Marije, katera nam je edini pravi Mentor v lažnem življenju. V srcu se vsak dan sestajamo z Njo, z zunanjim izrazom pa vsako sredo. Prvo sredo imamo sestanek, drugo shod. Veliko pridobimo na teh sestankih, saj čutimo, da nam je vedno svetlejša pot. Ob prvih petkih imamo skupno sv. obhajilo. Pa tudi sicer pristopamo večkrat k sv. obhajilu. Za to skrbi evharistični odsek, ki smo ga organizirale v obliki apostolstva molitve. Vse članice misijonskega odseka pa so organizirane v DSV. Razen teh dveh odsekov, ki zajemata vse kongreganistkinje, imamo še poverjenice za kongregacijski tisk, petje, dramatiko in šport. Veliko dela nam dá priprava na igro, ki jo bomo igrale po božiču. Trudimo se, da bo na umetniški višini. Kot posebnost naj omenim, da imamo ob prvih petkih po sv. obhajilu v kongregaciji zajtrk za vsa ona dekleta, ki se jim mudi v šolo. Kon-

gregacijskega življenja se naše dijakinje udeležujejo polnoštevilno in navdušeno. Želimo, da bi bile tudi druge dijakinje tako srečne, kot smo me. Tajnica.

Kaj delamo?

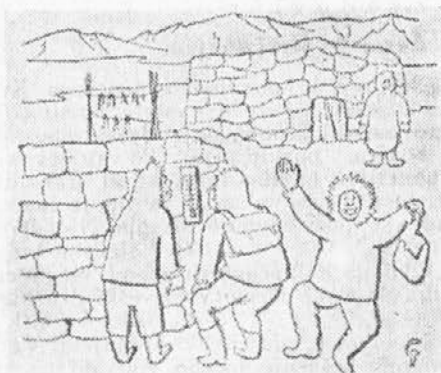
Naj se tudi me, članice Stolne kongregacije, oglasimo v našem preljubljenem glasilu! »Našo Zvezdo« imamo res vse zelo rade, prava, resnična prijateljica nam je. Vsako številko težko pričakujemo, saj nam nudi toliko koristnega in zanimivega.

Naj nekoliko opišem naše kongregacijsko življenje! Vsak ponedeljek se zbiramo v prijazni sobi, ki je zaradi lepega oltarja, ki ga je uredil mojster Plečnik, bolj podobna kapelici; pred njim opravljamo svoje molitve. Kadar pa priredimo kakšno igro, nam soba služi za gledališko dvorano. Vse rade in z veseljem prihajamo k shodom in sestankom; zdi se nam, kot da bi se sestre vračale z dela domov k materi na razgovor. Pred sestankom imamo ponavadi tudi pevsko vajo, ki jo požrivovalno vodi načelnica pevskega odseka; tako lahko z lepo pesmijo pozivimo naše sestanke. Na sestankih nam predavajo načelnice odsekov: evharističnega, misijonskega, aktualnega, in nato se še skupaj pogovarjamo o stvareh, ki nas zanimajo.

Na praznik Brezmadežne imamo sprejem novih članic. Že sedaj se pripravljamo na ta lepi praznik, tako da bomo čim lepše proslavile god naše ljube Matere.

Kongreganistka.

Pri Eskimih

»Hura, osem stopinj pod ničlo! Počitnice zaradi vročine.«

Pošljite poročila o proslavah praznika Brezmadežne

»Naša Zvezda« izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 12 din, za druge 18 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ulica št. 12/11. Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).